

handlingsplan

cirkulära måltider

FRAMTAGEN I PROJEKTET: VÄRMLANDSMAT – DEN HÅLLBARA MÅLTIDEN



**Medfinansieras av
Europeiska unionen**



Handlingsplan för Cirkulära måltider

En handlingsplan för cirkulära affärer inom ramen för projektet Värmlandsmat – den hållbara måltiden.

Målsättning

Ta fram handlingsplan för vilka resultat i projektet som kan implementeras på kort sikt, resp. hur eventuella utestående hinder kan hanteras.

Bakgrund

Nifa och projektpartnern CTF (centrum för tjänsteforskning) har under projektets gång haft återkommande och nära dialoger med ett stort antal medverkande företag. Genom möten, workshops och gemensamma tester i butiksmiljöer har vi fått en djupare förståelse för hur företagen ser på cirkularitet och vilka praktiska hinder som ligger i vägen för att fler cirkulära affärer ska kunna uppstå.

Ett tydligt resultat av arbetet är att idéer inte är det som saknas – snarare tvärtom. Företagen visar ofta en stor vilja att tänka nytt, att utveckla produkter med lägre klimatavtryck och att använda material som annars går till spillo. Vi har sett flera konkreta exempel där restmaterial faktiskt har potential att bli värdefulla resurser, och där företag genom enkla insatser skulle kunna skapa något helt nytt tillsammans. Under projektet har ett flertal sådana produkter tagits fram testats i butiksmiljö för att få verklig feedback från återförsäljarledet, vilket i sin tur bekräftat att marknaden är mottaglig och intresserad av cirkulära lösningar.

Det verkliga problemet som nu framträder är inte bristen på innovation eller engagemang, utan avsaknaden av tydliga kopplingar mellan företagets behov och möjligheter. Många företag sitter på restprodukter, spillmaterial, maskinkapaciteter eller logistiklösningar som skulle kunna användas av andra aktörer i regionen. Samtidigt finns det andra företag som söker just den typen av resurser – men de vet inte om varandra. I nuläget sker mycket av detta informellt, via personliga kontakter eller rena tillfälligheter. Resultatet är att värdefulla material bränns, lagras eller kastas bort, samtidigt som andra företag lägger tid och pengar på att köpa in motsvarande råvaror eller tjänster från externa leverantörer. Denna brist på överblick och samordning gör att regionens cirkulära potential inte utnyttjas fullt ut, trots att viljan är stark och trots att många redan tar egna steg mot hållbarare produktionscykler.

Vidareutveckling

Det är som en direkt följd av projektets lärdomar, och av de samtal vi fört med de deltagande företagen och stödsystemet, som Nifa ser möjlighet för en mer strukturerad och långsiktig lösning. Ett projekt av den sort som Värmlandsmat – den hållbara måltiden är har en viss tröghet inbyggt i sig självt. Det finns helt enkelt en startsträcka för företagen att veta vad projektet jobbar mot och vilka möjligheter som finns. Detta är även det första projekt som Nifa genomför tillsammans med en forskningsorganisation. Att bygga ett förtroende mellan företagen och forskarna och att hitta de gemensamma beröringspunkterna och potentiella samarbetsformerna är en process som måste få ta sin tid. Nifa har introducerat CTF i många sammanhang under projektiden och relationen mellan CTF och värmländska livsmedelsproducenter är nu helt ”avdramatiserat” och väl utvecklat.

Förslag på Implementering.

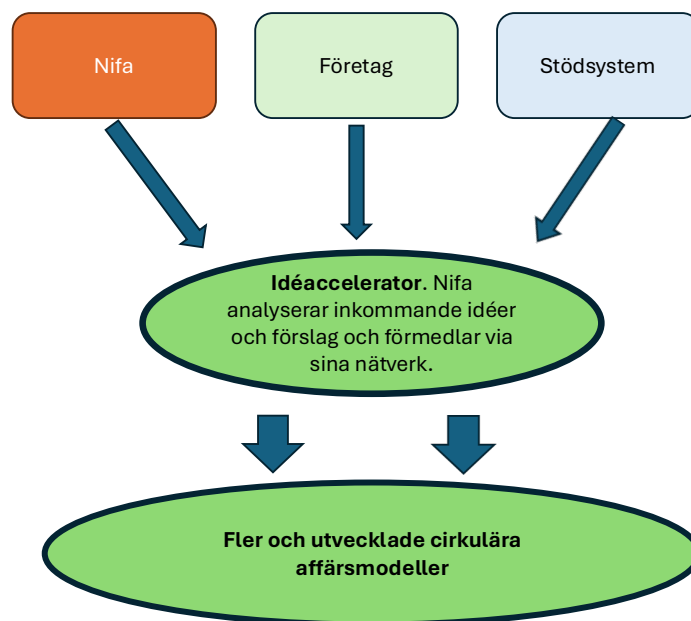
Nifa tror på att starta en ”cirkulär accelerator” (CIRKA) som ska fungera som en navpunkt och katalysator för regionala cirkulära samarbeten. Den kan bestå av en digital plattform som gör det enkelt för företag att synliggöra sina resurser, behov och möjligheter för varandra. Parallellt kan också Nifa ha överblicken och se om det även finns möjligheter att koppla på forskning eller andra delar från övriga stödsystemet.

Grundidén med CIRKA är att skapa en lättillgänglig samlingsplats där företag kan lägga upp information om sina restprodukter, såsom mängd, egenskaper, utseende, hållbarhet, logistikförutsättningar och frekvens. Där kan företag även registrera vad de söker: materialtyper, produktionskapaciteter, kompetenser eller samarbeten de har behov av. Genom denna öppenhet kan helt nya idéer växa fram, eftersom företag ges möjlighet att se varandras "dolda resurser" och börja tänka i nya banor kring vad som faktiskt går att skapa tillsammans.

Vår erfarenhet är att just denna typ av överblick ofta leder till att företag upptäcker möjligheter de inte tidigare reflekterat över. När man förstår vilka material som finns att tillgå, i vilka volymer och med vilka egenskaper, blir det mycket enklare att föreställa sig hur de skulle kunna användas i en ny produkt eller process. CIRKA ska därför inte bara handla om att lista restmaterial, utan även om att aktivt skapa kontakter, bygga relationer och inspirera företag att se ekonomiska värden där de tidigare sett avfall. Ett sådant engagemang kan då stärka förutsättningarna för att cirkulära produkter faktiskt testas och utvecklas i samarbete med handlare och återförsäljare, precis som vi gjort inom projektet. Detta har visat sig vara en mycket effektiv metod för att snabbt förstå vad som fungerar och vad som behöver justeras.

En annan viktig del i detta är synergier bortom själva produkterna. Under projektets gång har vi sett tydliga exempel på att logistiklösningar, transporter och delade resurser kan

spela en avgörande roll. Företag har ofta liknande transportflöden, geografiska behov eller kapacitetstoppar som skulle kunna samordnas – men eftersom de inte har insyn i varandras verksamhet uppstår inte dessa samarbeten spontant. Genom acceleratoren kan vi synliggöra även dessa möjligheter och skapa en struktur där företag kan dela transporter, hyra ut överkapacitet i maskiner eller utnyttja lagerutrymmen mer effektivt. På så sätt bidrar vi inte bara till minskat avfall, utan även till lägre kostnader, färre transporter i länet och mer resurseffektiva värdekedjor.



Sammanfattning

Det övergripande syftet med CIRKA är alltså att ge regionens företag en konkret och praktisk verktygslåda för att utveckla cirkulära affärer. Nifas roll som branschkluster är här svår att överskatta. Genom att samla, strukturera och synliggöra information som idag ligger utspridd eller är dold internt, vill vi skapa en rörelse mot ökad samverkan och innovation. Acceleratorn ska drivas med fokus på att identifiera möjligheter, stimulera nya samarbeten som kan hjälpa företag att hitta nya och skala upp sina befintliga cirkulära projekt.

Sammanfattningsvis syftar initiativet till att skapa ett mer sammanhållet och dynamiskt ekosystem där företag kan hitta partners, omsätta restmaterial till nya produkter och på riktigt ta klivet mot cirkulär ekonomi i praktiken. Vi vet nu att intresset finns, att marknaden uppskattar cirkulära produkter och att företagen vill ta steg mot hållbarare lösningar.